

Saksbehandler: Oddrun Lund

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
004/23	Formannskapet	30.01.2023
007/23	Kommunestyret	13.02.2023

Haugalandspakken - forlengelse av bompengerperioden

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Haugalandspakken forlenges i tråd med saksutredningen fra Rogaland fylkeskommune fram til planlagt bypakke i Haugesund/Karmøy er i drift, og med maksimal varighet til 31. desember 2026.
2. Midlene disponeres slik det går fram av saksutredningen fra Rogaland fylkeskommune og gjennom den ordinære porteføljestytingsprosessen i Haugalandspakken.
3. Takst- og rabattordninger forutsettes å følge de til enhver tid gjeldende takstretningslinjer.
4. Haugalandspakkens etablerte takst-, rabatt-, innkrevings- og styringssystem videreføres.

Formannskapet 30.01.2023:

Behandling:

Innstillingen ble vedtatt med 8 stemmer mot 3 (1 FRP, 1 SP, 1 SV).

FSK- 004/23 Vedtak:

1. Haugalandspakken forlenges i tråd med saksutredningen fra Rogaland fylkeskommune fram til planlagt bypakke i Haugesund/Karmøy er i drift, og med maksimal varighet til 31. desember 2026.
2. Midlene disponeres slik det går fram av saksutredningen fra Rogaland fylkeskommune og gjennom den ordinære porteføljestytingsprosessen i Haugalandspakken.
3. Takst- og rabattordninger forutsettes å følge de til enhver tid gjeldende takstretningslinjer.
4. Haugalandspakkens etablerte takst-, rabatt-, innkrevings- og styringssystem videreføres.

Saksutredning

Sammendrag

Haugalandspakken startet opp 01.07.08 og innkrevingsperioden på 15 år skal dermed avsluttes 30.06.2023. Styringsgruppen i Haugalandspakken har drøftet og undersøkt muligheten for forlengelse av bompengerperioden. Før Stortinget kan ta stilling til saken, må det gjøres lokalpolitiske vedtak i alle kommunene som er med i Haugalandspakken.

Det er ønskelig å unngå et opphold i innkrevingen mellom dagens Haugalandspakke og en fremtidig bypakke i Haugesund og fastlands- Karmøy. Oppstart av den nye bypakken kan tidligst skje høsten 2025. For å sikre en sømløs overgang mellom pakkene foreslås det å sette en maksimal varighet på forlengelsen til 31.12.26.

Forlengelse av innkrevingsperioden er en mulighet til å få finansiert prosjekter som ikke ligger inne i dagens Haugalandspakke, eller andre handlingsplan for vegnettet på Haugalandet. Prosjektene vil dermed sannsynligvis ikke realiseres de neste 12- 15 årene.

Bakgrunn for saken

Haugalandspakken ble vedtatt i Stortinget gjennom St.prop 45 (2006-2007) og St.prop 57 (2007-2008). Stortingsproposisjonene gir hjemmel til å kreve inn bompenger i 15 år fra innkrevingsoppstarten. Med oppstart 01.07.08 avsluttes dermed innkrevingen 30.06.2023.

Rogaland fylkeskommune har sammen med aktuelle kommuner arbeidet med å utrede bypakke. Haugesund bystyre og Karmøy kommunestyre gjorde prinsippvedtak om bypakke for Haugesund og fastlands- Karmøy i desember 2022. Saken legges frem for bindende lokalpolitiske vedtak i mai 2023.

21.11.2022 besvarte Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård et spørsmål i Stortinget angående muligheten for å forlenge Haugalandspakken. Ministeren tar ikke stilling til saken nå, da lokale styresmakter må ta stilling til dette først. Ministeren er kjent med at Haugalandspakken avvikles juni 2023, og at det blir et opphold mellom denne og bypakke for Haugesund og fastlands- Karmøy som er under utredning.

Saken ble diskutert i Styringsgruppen i Haugalandspakken 24.11.22. Rogaland fylkeskommune la frem skisse til økonomisk ramme en eventuell forlengelse kan gi, og en vurdering av hvordan midlene kunne brukes. Styringsgruppen tok ikke stilling til saken i møtet, men ønsket å arbeide videre med hva en evt. forlengelse kan innebære. Det har vært politiske møter i etterkant, og den administrative koordineringsgruppen i Haugalandspakken har utarbeidet et felles grunnlag for en eventuell forlengelse. Dette arbeidet har resultert i saken som nå sendes ut til lokalpolitisk behandling.

Saks- og faktaopplysninger

Haugalandspakken avslutter innkrevingen sommeren 2023. Prioritering av gjenværende midler i Haugalandspakken ble besluttet i 2020. Pr 1.1.22 gjensto det drøyt 1,2 milliarder kroner i investeringsmidler. Prosjektporteføljen i Haugalandspakken pr 1.1.22 består av en «låst portefølje» på kr. 1044 mill der de prioriterte prosjektene er sikret finansiering, og en «buffer» på kr 177 mill. Bufferen kan først brukes når man er sikker på at det er økonomisk dekning i sluttfasen av pakken.

Dersom styringsgruppen vedtar å øke rammen i et prosjekt i den låste porteføljen pga økte kostnader, reduseres størrelsen på bufferpotten tilsvarende. De økonomiske prosjektrammene i porteføljen justeres også årlig iht SSBs byggekostnadsindeks for veganlegg. Utviklingen særlig de siste par årene gjør det usikkert hvorvidt prosjektene i bufferen vil ha finansiering.

Det er ønskelig å unngå et opphold i innkrevingen mellom dagens Haugalandspakke og en fremtidig bypakke i Haugesund og Karmøy, og varigheten av en eventuell forlengelse vil dermed være frem til denne bypakken er i drift. Hvor mye midler en eventuell forlengelse vil kunne gi vil avhenge av hvor lenge forlengelsen varer.

Gitt bindende lokalpolitisk vedtak for bypakke før sommeren 2023 og normal fremdrift videre i prosessen, antas driftsoppstart i den nye bypakken høsten 2025. For å ta høyde for eventuelle forsinkelser i bypakkeprosessen og sikre en sømløs overgang mellom en forlenget Haugalandspakke og oppstart av bypakke, foreslås det å sette en maksimal varighet på forlengelsen til 31.12.26.

Vedlagt notat fra Rogaland fylkeskommune viser det overordnede økonomiske bildet en forlengelse vil gi, med utgangspunkt i varighet frem til høsten 2025, og forslag til prioritering av midler fra en eventuell forlengelse.

Årlige netto bompenginntekter i Haugalandspakken ligger på om lag 210 millioner kroner.

Oppsummert kan det legges til grunn at en forlengelse med varighet til høsten 2025 vil gi mulighet for å finansiere prosjekter for 5-600 millioner kroner.

Det er naturlig å prioritere midler fra en eventuell forlengelse til å fullføre den allerede vedtatte prosjektporteføljen. Hele den vedtatte porteføljen vil ikke la seg finansiere med midler fra dagens Haugalandspakke, men bufferen sikrer trygg økonomi, også uten forlengelse av innkrevingsperioden.

I prosjektportefølje i Haugalandspakken pr 1.1.22 er det 177 millioner tilgjengelig i bufferen. Med bakgrunn i prisvekst i 2022 ser det ut til at størrelsen på bufferen vil bli redusert til anslagsvis 70 millioner.

De prioriterte prosjektene i bufferen pr 01.01.2022 er

· fv923 Salhusvegen (Karmøy og Haugesund)	107	mill
· fv547 Åkra sør – Veakrossen, Søndre tilførselsveg	27	mill
· foreløpig ufordelt	43	mill

Oppdaterte anslag og beregninger viser at:

- E134 Tveit-Gjerde mangler finansiering på kr 100 mill for å kunne gjennomføre hele strekningen
- E39 Gismarvik-Aksdal mangler anslagsvis 9 mill for å kunne gjennomføre hele det regulerte prosjektet
- Fv923 Salhusveien mangler 78 mill for fullfinansiering av hele strekningen
- Fv547 Åkra sør-Veakrossen, søndre tilførselsveg har en antatt kostnad på 27 millioner og mangler finansiering i dagens Haugalandspakke.

En fullfinansiering av disse fire prosjektene beløper seg pr nå til 320 millioner kroner. Dermed vil de fire prosjektene over binde opp rundt 250 millioner kroner fra en forlengelse (320 millioner - 70 millioner).

Det anbefales å videreføre ordningen med en låst portefølje og en andel i en buffer, som gir god

økonomisk styring i pakken. Om lag 250 millioner brukes til å fullføre den vedtatte porteføljen, som igjen gir 250-350 millioner til nye prosjekter. Det foreslås å sette av de ufordelte 250- 350 millionene til en ny buffer.

Alle de sju kommunene i Haugalandspakken er bedt om å gjøre en vurdering av hvilke prosjekter de ønsker å få inn i en eventuell ny buffer ved forlengelse av Haugalandspakken. Førre for dette arbeidet har vært et prinsipp om at midlene skal fordeles på en måte som sikrer en kommunevis fordeling sånn at alle kommunene får noe. Kommunene har derfor spilt inn 1-3 prosjekter hver, i prioritert rekkefølge, hvor de fleste prosjektene har antatte kostnader rundt 20-30 millioner kroner hver. I tillegg er alle prosjektene som helt eller delvis ble kuttet fra prosjektporteføljen i 2020 gjennomgått og vurdert mtp om de kunne være aktuelle å ta inn igjen i en forlengelse.

I forslag til ny prosjektportefølje ved forlengelse ligger det betydelige midler i Karmøy, Haugesund og Etne «over streken». Det legges derfor opp til at når det skal fordeles midler til prosjektene i ny buffer så prioriteres først prosjektene i Sveio, Bokn, Tysvær og Vindafjord, før buffer-prosjektene i Karmøy, Haugesund og Etne kommuner tildeles midler.

Karmøy kommune har i denne prosessen signalisert at primærønske er å prioritere evt. midler i bufferen til gjennomføring av grunnerv på prosjektet Åkra sør-Veakrossen. Dette er et prosjekt som tidligere har ligget inne i Haugalandspakken, men som har hatt en lang planleggingsperiode på grunn av blant annet innsigelser fra overordnede myndigheter. Nordre del av planen ligger fortsatt til behandling i Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD). I 2020 ble størstedelen av Åkra sør-Veakrossen kuttet fra Haugalandspakken av hensyn til kostnader.

Sekundært ønsker Karmøy midler til fv4844 Syrevegen, 800 m gang- og sykkelveg og breddeutvidelse på veg. Prosjektet har godkjent reguleringsplan, og grunnerv er gjennomført. Prosjektet har et kostnadsanslag på 28,4 mill, hvorav 10 mill kan finansieres gjennom kommunale trafiksikkerhetsmidler. Prosjektet vil falle utenfor nye bompengepakker, det ble spilt inn som 2. prioritet fra Karmøy kommune til handlingsplanen for Fylkesveg 2023-2026 (KST- sak 63/22 13.06.2022), men kom ikke med i vedtatt handlingsplan.

Rogaland fylkeskommune påpeker at det nå pågår flere plan- og utredningsarbeider for fv547, både for å avklare eventuelt krav fra KDD om miljøtunnel/-kulvert i stedet for dagløsning, og mulighetspotensialet i å utbedre dagens Fv547 i stedet for å bygge Åkra sør- Veakrossen. Resultatet av disse plan- og utredningsarbeidene og konklusjon fra KDD foreligger ikke pr i dag, og det er derfor heller ikke entydig avklart om det er hensiktsmessig å bruke midler til grunnervet. Rogaland fylkeskommune anbefaler at midlene avsettes til grunnerv i prosjektet Åkra sør-Veakrossen, men dersom vegprosjektet på beslutningstidspunktet ikke er planavklart, slik at hele omkjøringsstrekningen med sikkerhet kan gjennomføres, omprioriteres midlene internt i Karmøy kommune til utbedring av Syrevegen. *Det settes av 20 millioner kroner til Karmøy i ny buffer.*

En eventuell forlengelse av Haugalandspakken vil innebære en videreføring av dagens Haugalandspakke, både hva gjelder styringssystem, innkrevingssystem, takstnivå og rabattsystem. Dagens bommer blir stående der de står, innkrevingssystemet blir som før, takstene videreføres (frem til det eventuelt er grunnlag for indeksregulering). I en eventuell forlengelse legges det opp til at takst- og rabattordninger skal følge de til en hver tid gjeldende takstretningslinjene.

For å unngå opphold i innkrevingen, må en eventuell forlengelse vedtas i Stortinget før sommerferien. Dette fordrer en svært hurtig fremdrift, hvor det legges opp til politisk behandling i de første møtene i bystyre/kommunestyre og fylkesting i 2023. Deretter skal saken sendes til Vegdirektoratet for kvalitetssikring, før den sendes til behandling og eventuelt vedtak i

departement og Stortinget. For at det skal være grunnlag for å sende saken til Stortinget, må samtlige kommuner/fylkeskommuner ha gitt tilslutning til forslaget. I den sentrale behandlingen vil det legges vekt på at vedtakene er likelydende.

Vurdering

Da saken ble lagt frem i styringsgruppemøte i Haugalandspakken 24.11.22 viste de første signalene fra de andre kommunene noe ulike holdninger til saken. Det videre arbeidet med konkretisering av hva en evt forlengelse kan gi, resulterte i en mer samlet positiv innstilling da saken igjen ble drøftet i politisk møte 12.01.2023.

Rogaland fylkeskommune anbefaler at den vedtatte porteføljen i dagens Haugalandspakke fullfinansieres først. En slik forlengelse av bompengerperioden vil sikre finansiering av prosjekter som ikke har finansiering i dagens Haugalandspakke, og som ikke ligger inne i andre handlingsplaner for vegnettet på Haugalandet. Prosjektene vil dermed sannsynligvis ikke realiseres de neste 12- 15 årene:

- fullfinansiering av viktige regionale prosjekter på riksvegnettet på Haugalandet
- finansiering av Salhusvegen, som er hovedsykkelnettet mellom Norheim og Haugesund sentrum
- Søndre tilførselsveg i Åkrehamn, et lokalt viktig veganlegg som vil gi god samfunnsnytte også uavhengig av fremtidig omkjøringsveg

Ny buffer muliggjør finansiering av prosjekter i kommunene som i dag ikke har mulig finansiering.

For Karmøy sin del kan det betyr startfinansiering på søndre del av omkjøringsvegen (prosjektering/ grunnerverv) dersom prosjektet er planavklart, eller det kan betyr realisering av gang- og sykkelveg langs Syrevegen, som kommunen har jobbet lenge med å få finansiert.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at Karmøy kommunestyre går inn for en forlengelse av Haugalandspakken inntil bypakke for Haugesund/Karmøy er i drift, og med maksimal varighet til 31. desember 2026.

Kommunedirektøren anbefaler at Karmøy kommunestyre går inn for at den vedtatte porteføljen i dagens Haugalandspakke fullfinansieres først, slik Rogaland fylkeskommune anbefaler.

Kommunedirektøren anbefaler videre at Karmøy kommunestyre går inn for anbefalt fordeling av midler i ny buffer til nye prosjekter.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

Vedlegg:

Saksgrunnlag - Forlengelse Haugalandspakken